

*Tillbakablickar,
en artikelserie
sammanställd av
Calle Sahlquist*

förskaffar 7–8 set golfklubbor från den välkände klubbmakaren Simson i Edinburgh, som han tar hem för egen och för några vänners räkning. Golfen utövades på James Keillers egna marker vid Vallda Sandö för att efter ett par år flytta till ängarna öster om Lysholmen. Här bildas Särö Golf Klubb 1899,

svarsfull post, eftersom man hade problem med markarrendet på Arendal. Göteborg Stad växte kraftigt vid denna tid och staden önskade återfå den utarrenderade marken för omfattande sanduttag. Golfavdelningen fick leta efter annan mark och år 1904 flyttade man ut till Hovås.

Medlemmar i The Royal Bachelors Club har stor plats i svensk och göteborgsk golfhistoria

The Bachelors Club grundades officiellt den 19 november 1769 i Göteborg. Klubben är den fjärde äldsta Herrklubben i världen efter White's, Boodle's och Brooks's i London. År 1787 fick Klubben kung Gustav III:s godkännande att lägga den statushöjande benämningen Royal till sitt namn. Sedan dess har det officiella namnet varit The Royal Bachelors Club (RBC).

Samtliga namn i denna artikel står att finna i RBC:s medlemsregister.

Golf ansågs vara en exklusiv sport i Sverige fram till den s.k. golfboomen på 1980-talet och det fanns all anledning till att golfen blev stämplad som överklasssport. Med historien i ryggen förstår man att under golfens första sextio år i Sverige, 1890 – 1950, var det spelare ur de högre samhällsklasserna som förde sporten framåt.

Sveriges första golfklubb, Gothenburg Golf Club, bildades 1891. Dokument visar att medlemmar i RBC var mycket aktiva i golfklubben på Hisingen. Detta tyder på att de första golfklubbarna i Sverige hade styrelser med ledande personligheter från affärsvärlden och samhället, vilket var brukligt i engelska klubbar på 1700- och 1800-talen. Klubben fick en betryggande organisation med styrelse

och en arbetskommitté. I dessa arbetade nio personer varav sex var, eller blev, RBC-medlemmar. Oscar Dickson (f. 1823), Arthur Seaton (f. 1847), James Keiller (f. 1836), Urban Körner (f. 1853), Edward Fullerton Carnegie (f. 1870), samt den engelske konsuln John Duff (f. 1850). Tyvärr blev glädjen med denna första golfklubb kortvarig. Klubben lades ned redan 1894.

James Keiller på Särö, som varit medlem i Gothenburg Golf Club, besökte Skottland 1895. Här fick han bl.a. tillfälle att spela The New Course som hade öppnat samma år. Han in-

men sedan banan förstörts genom översvämningar 1901, lades klubben ned.

År 1902 bildas en golfavdelning inom Göteborgs Idrotts Förbund. En golfavdelning som 1909 antog namnet Göteborgs Golf Klubb (GGK). Under GGK:s historiska utveckling, i första hand fram till 1950, finner man att medlemmar i RBC varit tongivande i Klubben, både vad det gäller ideella arbetsinsatser och som donatorer. Golfavdelningens första ordförande blev Theodor Åkerman (f. 1875) som var en av de bättre spelarna i avdelningen. En an-

Ordförande år 1904 blev Ragnar Andrén (f. 1871). Golfavdelningen hade nu 39 medlemmar, varav 4 var kvinnor. Av de manliga var 18 medlemmar i RBC. Samma år bildas Svenska Golfförbundet vid ett möte i Göteborg och Ragnar Andrén tar plats i dess styrelse.

Reinhold Ewert (f. 1879), som bl.a. var agent för Stewart whiskey i Sverige, blev initiativtagare och donator år 1908 till en tävling som idag är Sveriges äldsta och traditionsrikaste, Stewart Challenge Cup.

I samband med att "Gamla Klubbhuset" invigdes år 1910, som ritats av Ernst Torulf (f. 1872), pågick diskussioner för att rädda Hovås golfbana undan tomtspekulationer. Resultatet blev att medlemmarna satte igång teckning av aktier till ett bolag för inköp och arrendering av större delen av den mark, som den dåvarande 9-hålsbanan omfattade. Av de 36 aktietecknarna i Hovås Golfbana AB visar arkiven att 25 var medlemmar i RBC. Några år senare, 1918, erhåller GGK fyra stora donationer. Tre av donatorerna står att finna i RBC-medlemsregister. Gösta Dalman (f. 1884) skänkte 10.000 kr, Gunnar Carlsson (f. 1887) och Ivar Lignell (f. 1881) skänkte 5.000 kr vardera.

Golfspel på Arendal

En av de stora golfprofilerna i svensk golf under många år var Georg Wendel (f. 1891). Han arbetade för svensk golfsports utveckling i nästan femtio år. Bl.a. som styrelseledamot och sekreterare i GGK 1917-48 samt 1963-65, i Svenska Golfförbundet 1924-27 och 1936-39 samt i Skandinavisk Golf Union 1926-27.

När 18 hålsbanan projekterades i början av 1930-talet, satt Conrad Pineus (f. 1872) i den kommitté som fått arrendefrågan om hand. Marken ägdes vid detta tillfälle av Skandinaviska Banken. Conrad Pineus fick därför förhandla med sin gode vän, bankdirektören Herman Mannheimer (f. 1867). Resultatet blev att Klubben fick köpa marken för 115.000 kr. För att underlätta köpets finansiering startade medlemmarna en insamling som inbragte 48.000 kr. Hovåsgolfare, som var medlemmar i RBC, stod för 36.500 kr av de inkomna medlen. Den utvid-

gade banan hade ritats av Andrew Persson (f. 1883) och Klubbens ordförande, Axel Brynolf (f. 1872), fick äran att slå invigningsslaget på hösten 1933.

Under ordförandeskap av Christian Röhss (f. 1880) kunde GGK:s klubbhuskommittés ordförande, Gustav Larsson (f. 1887), lägga fram ett förslag till byggande av ett nytt Klubbhus. Den nya byggnaden stod klar 1938 och finansierades till viss del av penninggåvor från medlemmarna. En insamling gav 56.500 kr och av dessa kom hela 49.000 kr från RBC-medlemmar. Invigningstalare var landshövding Malte Jacobsson (f. 1885). Samma år blev Assar Gabrielsson (f. 1891), från Volvo liksom Gustav Larsson, ordförande, ett ordförandeskap som varade fram till år 1947. I arkiven finner man dessa rader: AB Volvo utlånat traktor, bekostat olja, transporter och trycksaker 1938-50 uppskattat till 34.000 kr.

I början av 1940-talet blev det aktuellt att inköpa arrenderad mark vid vårt 8:e hål. Klubben och styrelseledamöterna Axel Adler (f. 1878), Assar Gabrielson, Gunnar Carlsson, Gustaf Lundberg (f.1880) och Gustav Larsson finansierade markköpet.

När GGK firade sitt 50 års jubileum 1952 märks för första gången att företag börjat överta rollen som donatorer. Företagens inträde kan ha berott på att skatterna bl.a. börjat höjas för större privata inkomster och förmögenheter. Volvo, Transatlantic, Svenska Lloyd, ESAB och Svea-Nornan skänkte vid jubileet tillsammans 33.000 kr för inköp av 18.000 kvm mark nere vid sötvattensdammen. Artikelförfattaren förmodar att bakom företagsnamnen fanns RBC medlemmar med hjärtan som klappade för golfsporten.

GGK har under sin 111-åriga historia, 1902–2013, haft 22

ordföranden. 19 av dessa finns upptagna i The Royal Bachelors Clubs medlemsregister.

1902-03	Theodor Åkerman
1904-06	Ragnar Andrén
1918-25	Ivar Lignell
1926	Gunnar Carlsson
1927-34	Axel Brynolf
1935-37	Christian Röhss
1938-47	Assar Gabrielson
1948-51	Axel Adler
1952-55	Adolf Svensson
1956-59	Gunnar Carlsson
1960-63	Arvid Schultz
1964-66	Ivar Thomsen
1967-71	Sven Häggqvist
1976-79	Jonas Forsman
1980-82	Peter K:son Mark
1983-86	Falk Ellioth
1987-98	Kjell Ski
2001-08	Carl-Axel Sahlquist
2009-11	Åke Plyhm
2012-	Björn Ingemanson

Calle Sahlquist (f. 1940)

Källor. GGK:s arkiv och RBC:s Jubileumsskrifter